

Programmabegroting 2027

Recreatieschap Twiske-Waterland

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Programma's	6
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	9
Programma 2. Beheer en onderhoud.....	12
Programma 3. Toezicht en veiligheid	17
Programma 4. Bestuur en ondersteuning	19
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	21
Paragrafen.....	23
A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	24
B. Kapitaalgoederen	25
C. Financiering	32
D. Bedrijfsvoering en openbaarheid.....	34
E. Grondbeleid.....	38
F. Participanten	40
Overzicht van baten en lasten	44
Bijlagen	57

Samenvatting

Het werkgebied van het recreatieschap beslaat de gemeenten Amsterdam (Noord), Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad en een deel van de gemeente Alkmaar (voorheen Graft de Rijk). Deze gemeenten (met uitzondering van Alkmaar) participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland. Het recreatieschap beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen, recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen (in voorkomende gevallen projectsubsidies) en bijdragen van de participanten.

Kerngegevens: 31.000 hectare werkgebied, waarvan 855 hectare beheergebied (Twiske en Purmerland). Binnen het werkgebied worden ca. 1330 km wandel-, fiets-, vaar- en ruiterroutes beheerd en onderhouden. De trendmatige ontwikkeling van de bezoekersaantallen in Het Twiske laat zien dat er sprake is van een redelijk forse stijging. Naar verwachting zal deze trend de komende jaren doorzetten. Bezoekersaantallen worden zichtbaar gemaakt in de recreatiemonitor.

Doel

Het doel van recreatieschap Twiske-Waterland is vastgelegd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, gewijzigd vastgesteld op 16 mei 2024:

- a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
- b. In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- c. Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt en
- d. Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Ontwikkelingen en regionale samenwerking

In 2027 werkt het recreatieschap Twiske-Waterland verder aan het ambitieuze ontwikkelprogramma, terwijl er actief zal moeten worden ingespeeld op de ontwikkelingen buiten het recreatieschap. Het recreatieschap blijft daarbij onverminderd ambitieus. Zo wordt er in 2027 ingezet op de verdere ontwikkeling van het dynamische ontvangstgebied 'Twiske-Poort'. Jaarlijks wordt het ontwikkelprogramma geactualiseerd, zodat nieuwe wensen en opgaven van participanten en gebiedspartners kunnen worden toegevoegd en het bestuur gericht kan sturen op de ontwikkelingen binnen het recreatieschap. Onder taakveld 3.1 zijn de projecten benoemd die in 2027 worden uitgevoerd. Daarnaast starten in 2026 de voorbereidingen voor besluitvorming over en uitwerking van projecten die in de daaropvolgende jaren aan de orde komen. Zo wordt op dit moment onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het realiseren van een groene speelvoorziening en pluktuin in Amsterdam Noord.

Deze ambities krijgen vorm in een context waarin enerzijds sprake is van toenemende recreatiedruk en anderzijds van beperkte middelen om voldoende recreatieve voorzieningen te realiseren – een ontwikkeling die wordt aangeduid als de recreatieparadox. Tegelijkertijd vragen klimaatverandering en waterbeheer nadrukkelijk aandacht, onder meer door een hogere en zwaardere stormfrequentie, verdroging en de opgave rondom waterkwaliteit. Klimaatadaptatie maakt onderdeel uit van een bovenregionale aanpak. Het recreatieschap werkt hierin samen met lokale stakeholders, collega-terreinbeherende organisaties en het hoogheemraadschap. Daarnaast wordt met regionale partners samengewerkt, onder meer binnen de ZaanIJ Regiodeal, om gezamenlijke opgaven te verbinden en financiële middelen vrij te maken voor investeringen in recreatie. Daarmee zet het recreatieschap in op het versterken van de brede welvaart: een gezonde leefomgeving, toegankelijke en inclusieve recreatievoorzieningen en een toekomstbestendig landschap voor huidige en toekomstige generaties.

Reacties op de Kadernota 2027

In het najaar van 2025 stelde het bestuur de kadernota 2027 vast. De kadernota is beleidsarm opgesteld en door het bestuur ter kennisname naar de participanten van het recreatieschap gestuurd.

Wat willen we bereiken

Het recreatieschap zorgt voor instandhouding en waar gewenst en mogelijk aan uitbreiding van het voorzieningenniveau. Dit doet zij met haar beheer, onderhoud en projecten. De ambitie is om daarmee bij te dragen aan:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten per programma samengevat, zijn als volgt opgebouwd:

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	48.922	6.000	-42.922
2. Beheer en onderhoud	3.357.881	1.277.628	-2.080.254
3. Veiligheid en toezicht	376.873	-	-376.873
4. Bestuur en ondersteuning	660.628	-	-660.628
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	2.738	3.350.589	3.347.851
Totaal voor bestemming	4.447.043	4.634.216	187.174
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	187.174	-	187.174
Totaal na bestemming	4.634.216	4.634.216	-

Financieel resultaat

De programmabegroting 2027 sluit met een positief saldo van € 187.174.

	Begroting 2027	Begrotingswijziging 2026	Jaarrekening 2025
Lasten	4.447.043	4.483.007	4.229.412
Baten	4.634.216	4.554.613	4.177.929
Saldo	187.174	71.606	-51.483

Bij de jaarlijkse evaluatie van het ontwikkelprogramma in het najaar is meer bekend over de stand van zaken van alle projecten. Om deze reden wordt samen met het ontwikkelprogramma ook de financiële meerjarenplanning jaarlijks geactualiseerd.

De totale begrote lasten liggen € 36.000 lager dan vorig jaar, zoals hierboven in de tabel is weergegeven. De belangrijkste verklaringen zijn:

- Actualisering van incidentele projecten (€ 171.000 voordeel). Ten opzichte van 2026 zijn de geraamde lasten van incidentele projecten in 2027 aanzienlijk lager. Grote projecten, zoals Landvasten Laag-Holland en de financiële bijdrage steigers Oostzaan en Wormerland, zullen zijn afgerond in 2026. Deze kosten drukken dus niet meer in de begroting van 2027;
- In 2027 houdt het bestuursbureau op te bestaan en zullen de taken worden overgebracht naar Recreatie Noord-Holland. De verwachte besparing is € 15.000 (voordeel);
- Indexering van 2027 ten opzichte van 2026 (€ 124.000 nadeel). De bedrijfskosten zijn in 2027 geïndexeerd met 3,24% (nieuwe indexatiemethode op basis van de verwachtingen van het Centraal Economisch Plan);
- Extra kosten voor beheer en onderhoud Markermeerdijken (€ 28.000 nadeel) ten opzichte van 2026. Gedurende 2026 zullen meer modules worden opgeleverd en dat betekent voor 2027 ook hogere beheer en onderhoudskosten;
- Overige posten (€ 2.000 voordeel).

De begrote baten zijn € 80.000 hoger dan de begroting 2026 na wijziging. Dat verschil wordt veroorzaakt door:

- Indexering van 2027 ten opzichte van 2026 (€ 111.000 voordeel). De participantenbijdrage is conform de nieuwe indexatiemethode op basis van de verwachtingen van het Centraal Economisch Plan met 3,24% verhoogd. Tevens zijn de huren en pachten geïndexeerd;
- Geen incidentele korting op participantenbijdrage in 2027 (€ 13.000 voordeel). In het AB van december 2025 is besloten om, naast de structurele verlaging van € 44.000, een eenmalige incidentele verlaging van de participantenbijdrage van € 12.500 in 2026 door te voeren. De incidentele verlaging geldt niet meer voor 2027;
- De verwachte subsidie is in 2027 lager dan in 2026 (€ 50.000 nadeel). Dit heeft te maken met de afronding van het subsidie project 'landvasten Laag-Holland in 2026. In dat jaar wordt nog € 50.000 subsidie baten geboekt en deze vervalt in 2027;
- Overige posten (€ 6.000 voordeel).

Bovenstaande bewegingen resulteren in een hogere toevoeging aan de reserves van € 115.568 (voordeel) ten opzichte van de toevoeging in 2026 (van € 71.606). De totale toevoeging in 2027 komt daarmee op € 187.174. De stand van de totale reserves zal per 31-12-2027 naar verwachting € 5.624.452 bedragen.

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 01-01-2027	Stand per 31-12-2027	Vershil
Algemene reserve	1.155.548	1.166.856	11.307
Bestemmingsreserve ruiterspaden Purmerbos	3.670	-	-3.670
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	1.662.320	1.642.320	-20.000
Bestemmingsreserve egalisatie	1.056.930	1.213.397	156.467
Bestemmingsreserve Twiske Poort	728.810	778.810	50.000
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	830.000	823.070	-6.930
Totaal reserves	5.437.279	5.624.452	187.174
Voorziening groot onderhoud	171.170	341.117	169.947
Totaal reserves en voorzieningen	5.608.448	5.965.569	357.121

Risicobeheersing

De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Verminderde inkomsten door: Afgelasten van evenementen;
- Verminderde inkomsten door: Beleid;
- Milieuvervuiling van bv. grond/water;
- Overmacht door: Pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten;
- Overmacht door: Klimaatveranderingen (brand/hittestress/droogte/stormen/verzilting/piekbuien).

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 762.500,-. De huidige weerstandscapaciteit ligt boven het niveau van de berekende risico's.

Programma's

Ambitie

Het bestuur heeft in 2020 haar ambities voor de komende jaren opgetekend en vastgesteld in het Ambitiedocument. Deze ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: **meer biodiversiteit**, het **beter spreiden van toenemende recreatiedruk** en een **breder recreatief aanbod**.

Om daar uitvoering aan te geven wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenontwikkelprogramma, zorg gedragen voor instandhouding en waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van het voorzieningenniveau. Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld uitgewerkt.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2027 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap.

Belangrijke invloeden waarop in (al) 2027 moet worden geanticipeerd, zijn:

- Het provinciale ruimtelijk- en natuurbeleid. Tussen onder meer het NNN en de voor initiatieven gewenste ontwikkelruimte binnen de recreatiegebieden, kan spanning ontstaan. Het recreatieschap wordt daarin betrokken vanuit haar rol als gebieds- en routebeheerder;
- Natuurwaarden die onder druk staan door onder meer de stikstofdepositie en afname van de biodiversiteit;
- Overheden zoeken in hun opgave voor duurzame energieopwekking en transport actief naar locaties voor de realisatie van onder meer zonnepanelen of windturbines en transporttracés. Daarbij komen ook gebieden van het recreatieschap in beeld. Het recreatieschap gaat hierover in gesprek met

betrokkenen, met nadruk op de landschappelijke waarden en de impact op recreatie, biodiversiteit en de beleving van het gebied.

- In de voormalig Recreatie-om-de-stad (RodS) gebieden die door Staatsbosbeheer worden beheerd, waaronder het Purmerbos, is sprake van een structureel exploitatietekort. Door Staatsbosbeheer wordt onderzocht hoe het beheer en onderhoud van deze weesgebieden gefinancierd kunnen worden. Het recreatieschap houdt de discussie nauw in de gaten en zal indien het opportuun is, optreden als gesprekspartner. Bij dit onderzoek zijn ook weesgebieden in Groengebied-Amstelland en Spaarnwoude betrokken;
- Door klimaatverandering krijgt Nederland steeds vaker te maken met extremer weer; van droge of zeer natte perioden tot extremer wordende stormen, het recreatieschap moet voorbereid zijn door te adapteren aan het extremere klimaat;
- Door verandering in mobiliteit, automatisering en kunstmatige intelligentie (AI) veranderen de traditionele identiteiten rondom recreatief gebruik. De behoefte aan nieuwe vormen van zingeving en welzijn in het buitengebied neemt toe. Met name de rol van AI in de buitenbeleving neemt toe bijvoorbeeld bij storytelling bij routes;
- Bovendien heeft het recreatieschap te maken met de gevolgen van de grote woningbouwopgave. Met de groei van het aantal woningen en dus het aantal inwoners is sprake van een grotere recreatiebehoefte. Dit leidt tot een grotere druk op de recreatiegebieden, waarbij het van belang is om de balans tussen natuur en recreatie te vinden. Dit vraagt om heldere keuzes, waarbij een inzet op recreatie in het ene gebied helpt om natuurwaarden elders in stand te houden.

Programma's

Twiske-Waterland wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn operationele doelen voor 2027 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	48.922	6.000	-42.922
2. Beheer en onderhoud	3.357.881	1.277.628	-2.080.254
3. Veiligheid en toezicht	376.873	-	-376.873
4. Bestuur en ondersteuning	660.628	-	-660.628
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	2.738	3.350.589	3.347.851
Totaal voor bestemming	4.447.043	4.634.216	187.174
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	187.174	-	187.174
Totaal na bestemming	4.634.216	4.634.216	-

Specificatie van de baten	
Subsidies en (project)bijdragen	316.000
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren, pachten, parkeren en rentebaten	1.067.628
Participantenbijdragen	3.250.589
Totaal baten voor bestemming	4.634.216

Reguliere werkzaamheden

Het begrote saldo van de reguliere baten en lasten (€ 222.704) is lager dan het saldo in de begroting 2026 (€ 323.393). De totale wijziging van € 101.000 (nadeel) wordt verklaard door:

- Overnemen van werkzaamheden van het bestuursbureau door Recreatie Noord-Holland. Deze extra inzet van RNH wordt verantwoord in de reguliere werkzaamheden terwijl de kosten bestuursbureau destijds als incidenteel zijn meegenomen. Dit betekent een interne verschuiving waarbij de incidentele kosten van bestuursbureau komen te vervallen (€ 90.000 voordeel) en de kosten voor reguliere werkzaamheden met € 75.000 toenemen (€ 75.000 nadeel);
- Extra kosten voor beheer en onderhoud Markermeerdijken (€ 28.000 nadeel) ten opzichte van 2026. Gedurende 2026 zullen meer modules worden opgeleverd en dat betekent voor 2027 ook hogere beheer en onderhoudskosten;
- Totaal effect indexering (13.000 nadeel). De indexering van de kosten leidt tot een nadeel van € 124.000. De indexering van de baten leidt tot een voordeel van € 111.000, per saldo een nadelig effect van € 13.000;
- Geen incidentele korting op participantenbijdrage in 2027 (€ 13.000 voordeel). In het AB van december 2025 is besloten om, naast de structurele verlaging van € 44.000, een eenmalige incidentele verlaging van de participantenbijdrage van € 12.500 in 2026 door te voeren. De incidentele verlaging geldt niet meer voor 2027;
- Overige posten (€ 2.000 voordeel).

	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Lasten	4.095.512	3.871.220	3.636.895
Baten	4.318.216	4.194.613	4.073.653
Saldo	222.704	323.393	436.758

Incidentele werkzaamheden

Het begrote saldo van de incidentele baten en lasten is met € 216.257 positiever dan de begroting 2026. De lasten zijn in 2027 € 260.000 lager dan in 2026 door actualisering van incidentele projecten. Projecten zoals Landvasten Laag-Holland en de financiële bijdrage steigers Oostzaan en Wormerland zijn naar verwachting in 2026 afgerond en daar worden dus geen kosten meer voor gemaakt in 2027. Hetzelfde geldt voor kosten bestuursbureau. In 2026 houdt dit op te bestaan en zullen geen kosten meer worden gemaakt.

De baten zijn in 2027 € 44.000 lager dan in 2026 door verrekening subsidiegelden. In 2027 ontvangt het schap € 6.000 hogere subsidie voor het project 2^e tranche natuurherstel (€ 310.000 in 2027 tegen € 304.000 in 2026). Aan de andere kant is in 2026 naar verwachting het subsidieproject 'Landvasten Laag-Holland' afgerond (€ 50.000). Het verschil in 2027 ten opzichte van 2026 komt hierdoor op € 44.000.

	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Lasten	351.530	611.787	592.517
Baten	316.000	360.000	104.276
Saldo	-35.530	-251.787	-488.241

Figuur 1: Het dorp Marken in Landschap Waterland

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Ambitie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2027 gaat het vooral om:

- Omvormen van de Marsen tot zorgboerderij;
- Recreatiedruk spreiden aan de hand van het zoneringdocument;
- Uitvoeren van projecten uit het ontwikkelprogramma. Het voorbereidingskrediet wordt verantwoord in programma 1. Om het overzicht van de totale werkzaamheden te bevorderen zijn in dit programma de investeringsprojecten opgenomen. Deze zijn echter geen onderdeel van programma 1.

Voorbereiding (programma 1):

- Voorbereiding van een groene speelvoorziening inclusief pluktuin in Amsterdam-Noord;
- Begeleiden recreatieve meekoppelkansen Markermeerdijken.

Investerings:

- Ontwikkeling van het ontvangstgebied 'Twise-Poort';
- Upgraden van de toiletvoorzieningen in Het Twise;
- Recreatieve verbinding over de Zeesluis en routestructuren.

Operationele doelen per taakveld voor 2027

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Het ontwikkelprogramma bestaat uit concrete projecten die ieder jaar worden ge-evalueert op het bereiken van de doelen. In 2027 worden, afhankelijk van het verkrijgen van budget, opgepakt:

- Continuering van het bestaande evenementenbeleid met een nieuw evenement op locatie Hogelkamp;
- Ontwikkeling van het ontvangstgebied 'Twise-Poort' inclusief wervingsprocedure van ondernemers (investering).

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Hieronder vallen activiteiten die ondersteunend zijn aan het beheer en onderhoud (programma 2):

- Ondersteuning voor beheerplannen en beheersysteem;
- Coördinatie en communicatie zwemwaterkwaliteit;
- Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken;
- Aanpassen Wandel- en Fietsroutenetwerk en TOPs Markermeerdijken (investering);
- Voorbereiding van een groene speelvoorziening inclusief pluktuin in Amsterdam-Noord;
- Revisie van het fietsknooppuntennetwerk;
- Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam (investering);
- Onderzoek naar meerwaarde van het overnemen van recreatieve infrastructuur van Waterschap en deelnemende gemeenten.

Baten en lasten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Bedrijfskosten	9.145	153.336	252.593
Inzet RNH	39.777	59.496	176.083
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	48.922	212.832	428.676

1. Ontwikkeling en inrichting

2. Beheer en onderhoud

3. Toezicht en veiligheid

4. Bestuur en ondersteuning

5. Algemene dekkingsmiddelen

Opbrengsten	6.000	6.000	9.709
Subsidies en (project)bijdragen	-	50.000	75.374
Totale baten	6.000	56.000	85.083
Saldo	-42.922	-156.832	-343.593

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
3.1 economische ontwikkeling	Diverse projecten ontwikkelprogramma	4.906	-
3.2.1. fysieke bedrijfsinfrastructuur		9.110	6.000
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten ontwikkelprogramma	34.906	-
Totaal		48.922	6.000

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2027	
		Lasten	Baten
3.1	Reguliere werkzaamheden economische ontwikkeling	4.906	-
	Subtotaal taakveld 3.1	4.906	-
3.2.1	Reguliere werkzaamheden ontwikkeling en inrichting fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-
3.2.1	Uitgifte De Marsen	3.110	
3.2.1	Tijdelijke noodopvang Oekraïners	6.000	6.000
	Subtotaal taakveld 3.2.1	9.110	6.000
5.7.1	Reguliere werkzaamheden openbaar groen en (openlucht)recreatie	4.906	-
5.7.1	OP09 Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken	30.000	
	Subtotaal taakveld 5.7.1	34.906	-
	Totaal	48.922	6.000

Figuur 2: De Noorderlaaik in de herfst

Programma 2. Beheer en onderhoud

Ambitie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2027 gaat het vooral om:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Zie voor nadere informatie ook de [paragraaf kapitaalgoederen](#).

Operationele doelen per taakveld voor 2027

Voor het vergroten van de biodiversiteit gaan we:

- Natuurwaarden behouden en versterken;
- Vanuit het ecologisch beheerplan concrete aanpassingen uitvoeren;
- Landschap behouden en versterken;
- Samenwerken met partners in natuurbeheer (kennis en ondersteuning).

Voor het beter spreiden van recreanten gaan we:

- Sturen op recreatiedruk aan de hand van het zoneringsdocument;
- Instandhouding toeristische overstappunten (TOP);
- Toegankelijkheid bevorderen door ontwikkelen buitenpoorten en verbinding binnen het gebied;
- Meewerken aan realisatie van MRA-doelen: Recreatie en toerisme en agrarische transformatie.

Voor een breder recreatief aanbod gaan we:

- Educatiemogelijkheden faciliteren en verbinding zoeken met natuurorganisaties;

- Meewerken aan realisatie van MRA-doelen op het gebied van recreatie en toerisme;
- Instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn, volgens de gemiddelde CROW-beeldkwaliteit A-B tot B;
- Werken aan schoon zwemwater. Streven is om op alle stranden minimaal de score 'goed' te behouden of verkrijgen;
- Groot onderhoud en vervanging voorzieningen om deze veilig te houden;
- Waar mogelijk meedenken en in beheer nemen en/of realiseren van routevoorzieningen, wegen en paden en kunstwerken;
- Betrekken van werknemers met een achterstand tot de arbeidsmarkt bij het beheer en onderhoud;
- Het versterken van de natuurwaarden en deze bekend en beleefbaar maken;
- Het in beheer nemen van recreatieve voorzieningen op en langs de Markermeerdijk;
- Het verder onderzoek naar danwel het effectueren van de overname van het recreatiegebied Jagersveld/Jagersplas, waarbij ook gekeken wordt naar een mogelijke versterking van de recreatieve functie en ontwikkelmogelijkheden.

Taakveld 2.1.2 Verkeer en vervoer

Dit taakveld bevat groot onderhoud en dagelijks onderhoud van gesloten verhardingen (asfalt), ruit- en voetpaden en bestrating rondom openbare toiletgebouwen.

Taakveld 2.2.2 Parkeren

Dit taakveld bevat werkzaamheden rondom het parkeersysteem in Het Twiske. Hierbij moet gedacht worden aan het operationeel houden van het parkeersysteem, onderhoud aan de parkeervoorzieningen en vervanging van de camera'systemen.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het team vastgoed geeft jaarlijks invulling aan een drietal kerntaken om de gebiedsexploitatie van Twiske-Waterland blijvend te optimaliseren:

1. Commercieel contractbeheer: accountmanagement, contractherziening- en verlenging, controle op de naleving van contracten, verjaringszaken en oneigenlijk gebruik;
2. Administratief contractbeheer: uitvoering van datamutaties in het digitaal archief, GeoVisia en de afhandeling van notariële, kadastrale en onroerendezaakbelasting afhandeling;
3. Het leveren van vastgoed advies aan het gebiedsteam en projectleiding over grondexploitaties en uitgiften volgens, in overeenstemming met de beleidskaders en relevante wet- en regelgeving.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit taakveld omvat het begeleiden van exploitatieontwikkelingen. Onderdelen hiervan zijn: het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap op het gebied van begeleiden toerisme en recreatie samen met gemeenten uitwerken en communiceren van locaties voor horeca-ontwikkeling en het inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot het al dan niet houden van evenementen.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Het faciliteren van evenementen, waaronder evenementen groter dan 5000 bezoekers zoals Lentekabinet. Voor kleinere activiteiten en evenementen wordt een evenementenkalender afgestemd met de gemeenten Oostzaan en Landsmeer. In 2027 zal de eerste editie van het nieuwe festival van organisator Kultlab op het evenemententerrein Hogelkamp in Het Twiske plaatsvinden.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Dit taakveld bevat het zorgen voor een schoon- en veilig recreatiegebied door het jaarlijks terugkerend onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Daarnaast wordt inzet gepleegd Voor het programma natuur Noord-Holland 2025 ten behoeve van natuurherstelmaatregelen en schone, functionele sloten met verbrede waterkwaliteit en ecologische waarde.

Figuur 3: Werkzaamheden aan de Markermeerdijken

Baten en lasten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Bedrijfskosten DO*	1.292.871	1.244.763	1.212.796
Overige bedrijfskosten	600.805	603.495	284.069
Inzet RNH	975.242	930.310	920.353
GO**	249.053	590.107	515.354
Kapitaallasten	69.963	49.986	48.130
Subtotaal lasten	3.187.934	3.418.661	2.980.703
Dotatie voorziening GO**	419.000	419.000	380.000
Onttrekking voorziening GO**	-249.053	-590.107	-515.354
Saldo mutaties voorziening GO	169.947	-171.107	-135.354
Totale lasten	3.357.881	3.247.554	2.845.348
Opbrengsten	967.628	958.538	930.771
Projectsubsidies	310.000	304.000	19.193
Totale baten	1.277.628	1.262.538	949.964
Saldo	-2.080.254	-1.985.016	-1.895.384

*) DO betreft dagelijks onderhoud. Hieronder vallen dagelijkse werkzaamheden die de instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen tot doel hebben.

**) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de [paragraaf kapitaalgoederen](#).

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP)

Het MJOP is een sturingsinstrument om het meerjarenonderhoud te kunnen plannen. Wanneer een doel uit het MJOP wordt doorgeschoven naar 2027 kan het budget dat is begroot voor programma 2 alvast worden ingezet op voorbereidingswerkzaamheden op de volgende doelen:

- Groot onderhoud verhardingen;
- Vervanging speeltoestellen en terreinmeubilair;
- Vervanging beplanting en GO intensieve grasvegetatie;
- Onderhoud en vervanging civiele kunstwerken;
- Groot onderhoud gebouwen;
- Deels vervangen parkeersysteem.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
2.1.2 verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	428.023	-
2.2.2 parkeren	Parkeersysteem van Het Twiske	213.974	557.000
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	86.392	289.628
3.4 economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	242.984	-
5.3 cultuur presentatie en productie	Evenementen ¹	49.596	100.000
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	2.336.913	331.000
Totaal		3.357.881	1.277.628

¹ Hierbij is nog geen rekening gehouden met de opbrengsten van het festival Into the Woods. Dit vanwege dat er nog onzekerheid omtrent de vergunningverlening bestaat.

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2027	
		Lasten	Baten
2.1.2	Reguliere werkzaamheden beheer verkeer en vervoer	237.101	-
2.1.2	Dotatie voorziening GO/VV	164.000	-
2.1.2	GO/VV	78.627	-
2.1.2	Onttrekking voorziening GO/VV	-78.627	-
2.1.2	Kapitaallasten	26.922	-
	Subtotaal taakveld 2.1.2	428.023	-
2.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer parkeren	194.699	557.000
2.2.2	Kapitaallasten	19.275	
	Subtotaal taakveld 2.2.2	213.974	557.000
3.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer fysieke bedrijfsinfrastructuur	83.972	289.628
3.2.2	Nieuw erfpachtcontract en samenwerkingsovereenkomst SBB	2.420	
	Subtotaal taakveld 3.2.2	86.392	289.628
3.4	Reguliere werkzaamheden economische promotie	242.984	-
	Subtotaal taakveld 3.4	242.984	-
5.3	Reguliere werkzaamheden cultuurpresentatie en productie	-	-
5.3	Evenementen	49.596	100.000

	Subtotaal taakveld 5.3	49.596	100.000
5.7.2	Reguliere werkzaamheden beheer openbaar groen en openluchtrecreatie	1.748.146	21.000
5.7.2	Dotatie voorziening GO/VV	255.000	-
5.7.2	GO/VV	170.426	-
5.7.2	Onttrekking voorziening GO/VV	-170.426	-
5.7.2	Kapitaallasten	23.766	-
5.7.2	2 ^e Tranche Natuurherstel	310.000	310.000
	Subtotaal taakveld 5.7.2	2.336.913	331.000
	Totaal	3.357.881	1.277.628

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Ambitie

Toezicht, begeleiding en soms handhaving is nodig voor het in goede banen leiden van het gebruik van de recreatiegebieden. De nadruk ligt bij gastheerschap, voorlichten en voorbeeldgedrag.

Operationele doelen per taakveld voor 2027

Reguliere (standaard) werkzaamheden:

- Vervullen van gastheerrol in het gebied: boswachters zijn herkenbaar, zichtbaar en aanspreekbaar in het gebied. Boswachters informeren en communiceren met recreanten, bezoekers en andere stakeholders. Verder geven zij voorlichting over onder andere de gebruiksregels van het gebied. Daarnaast nemen zij vanuit het veld meldingen en klachten aan en verwerken deze;
- Gedurende circa 200 dagen per jaar (met name in de periode april-oktober) wordt er geüniformeerd toezicht gehouden en gehandhaafd op het gebruik van het recreatiegebied volgens wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Twiske-Waterland. Hiervoor gelden 4 primaire aandachtvelden:
 - Toezien op de naleving van de nieuwe Algemene Verordening;
 - Verkeer in het algemeen;
 - Meer toezicht in kwetsbare deelgebieden (N2000);
 - Hondenoverlast, barbecueën en open vuur, afval en zeden;
- Updaten van het handhavingsplan.
- Meer beleving en een gevoel van veiligheid creëren;
- Bijdragen aan het beheer en onderhoud van het recreatiegebied. Hiervoor worden boswachters flexibel ingezet;

- Aanwezigheid ten tijde van recreatie in het gebied. Dit betekent dat ook in het laagseizoen extra inzet in weekenden kan plaatsvinden;
- Terreinregie bij evenementen als onderdeel van regulier toezicht;
- Samenwerking met gemeenten;
- Controle RVV-verkeersborden en gebiedseigen borden.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

- Aannamebeleid, ondersteuning, opleiden en trainen te richten op de rol gastheer in de gebieden;
- Verzorgen rondleidingen door boswachters in samenwerking met IVN;
- Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening en de Natura2000 doelen;
- Verbeteren van zichtbaarheid;
- Het ministerie van Justitie & Veiligheid werkt aan de voorbereiding van nieuwe landelijke BOA wetgeving. De mogelijke wetswijziging schept nieuwe kansen om de wapenstok en pepperspray weer onderdeel van de uitrusting van de boswachters te maken.

Baten en lasten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Bedrijfskosten	20.200	21.500	17.317
Inzet RNH	356.673	342.856	313.419
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	376.873	364.356	330.736
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	-	-	-
Saldo	-376.873	-364.356	-330.736

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	376.873	-
Totaal		376.873	-

Figuur 4: Bomen planten in Het Twiske

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Ambitie

In dit verband staat voorop: het borgen van begrotingsevenwicht op de lange termijn met voldoende ruimte voor investeringen in het ontwikkelprogramma.

Speerpunten voor 2027 zijn:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Operationele doelen per taakveld voor 2027

Taakveld 0.1 Bestuur

- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2026.

Taakveld 0.4 Overhead

- Voorbereiden en uitwerken van bestuursvergaderingen;
- Implementatie van een nieuwe governancestructuur;
- Doorlopende afstemming met adviescommissie;
- Voorbespreking vergaderingen met portefeuillehouders;
- Opstellen van jaarstukken: programmabegroting, begrotingswijziging, jaarrekening, kadernota, jaarplannen en najaarsnotitie;
- Actualiseren en up-to-date houden van het ontwikkelprogramma;
- Programmering van het meerjareninvesteringsplan;
- Beantwoorden van bestuurlijke en ambtelijke vragen;
- Verbeterde bestuurlijke besluitvorming;
- Uitvoeren bezoekerstellingen en aanvullend recreatieonderzoek;
- Doorlopende strategisch omgevingsmanagement;
- Zorg voor de afhandeling van WOO-verzoeken;
- Uitvoeren rechtmatigheidsverantwoording.

Baten en lasten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Bedrijfskosten	70.699	155.707	152.114
Inzet RNH	589.930	499.906	470.217
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	660.628	655.613	622.331
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	-	-	-
Saldo	-660.628	-655.613	-622.331

Figuur 5: Schotse hooglander met jong in Het Twiske

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.1 bestuur	Accountantscontrole	39.262	-
0.4 overhead	Zie onderstaande specificatie	621.366	-
Totaal		660.628	-

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing ²	366.303	-
Secretariaat	43.324	-
Financiële control en administratie	130.783	-
Aansturing van Beheer en Toezicht	49.520	-
Kantoor- en bedrijfskosten	31.437	-
Totaal	621.366	-

² In 2027 zullen de werkzaamheden van het bestuursbureau deels bij RNH belegd worden. Hiervoor is € 75.000 geraamd.

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Ambitie

Het verwerven van opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2027

Taakveld 0.5 Treasury

- De financiering van het vastgestelde beleid;
- Zo weinig mogelijk financieringskosten;
- Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

- Participantenbijdrage;
- Overige verrekeningen;
- Rente-inkomsten.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de nota reserves en voorzieningen. Het recreatieschap heeft verschillende reserves, die elk voor hun eigen doelen worden ingezet.

Baten en lasten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Bedrijfskosten	2.738	2.652	2.321
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	2.738	2.652	2.321
Participantenbijdragen	3.250.589	3.136.075	3.026.621
Opbrengsten	100.000	100.000	116.261
Totale baten	3.350.589	3.236.075	3.142.882
Saldo voor bestemming	3.347.851	3.233.423	3.140.561
Mutaties reserves	187.174	71.606	-51.483
Saldo na bestemming	3.160.677	3.161.817	3.192.044

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Toevoeging algemene reserve	11.307	18.093	131.035
Onttrekking algemene reserve	-	-	-1.779.735
Toevoeging bestemmingsreserve	339.500	170.000	1.688.343
Onttrekking bestemmingsreserve	-163.633	-116.486	-91.126
Totaal	187.174	71.606	-51.483

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 Treasury	bank- en rentekosten en rentebaten	2.738	100.000
0.8 Overige baten en lasten	participantenbijdragen	-	3.250.589
0.10 Mutaties reserves	toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	187.174	-
Totaal		189.912	3.350.589

Paragrafen

Indexatie

Het recreatieschap hanteert de indexatie van participantenbijdragen, kosten (met uitzondering van inzet RNH en afschrijvingen), baten (met uitzondering van rente) en meerjarenramingen op de verwachtingen van het Centraal Economisch Plan (CEP). Dit zorgt voor een realistischer meerjarenperspectief en voor een stabielere ontwikkeling van de participantenbijdragen.

De index voor het jaar 2027 is volgens de nieuwe indexatiemethode 3,24%, hierbij gaat het om een voorspelling voor 2027. De daadwerkelijke kostenstijging gedurende het werkelijke begrotingsjaar kunnen hoger of lager uitvallen dan de CEP als voorspelling aangeeft. De index voor de meerjarenbegroting wordt volgens de nieuwe indexatiemethode 2,82%.

Het personeel van de uitvoeringsorganisatie is niet in dienst van het recreatieschap, maar in dienst van Recreatie Noord-Holland NV, waardoor dit indexatiecijfer niet van toepassing is op de 'inzet RNH'. De vooralsnog gehanteerde index op de uurtarieven van RNH voor 2027 is 4,00%.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Recreatieschap Twiske-Waterland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïventariseerd. De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Verminderde inkomsten door: Afgelasten van evenementen;
- Verminderde inkomsten door: Beleid;
- Milieuvervuiling van bv. grond/water;
- Overmacht door: Pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten;
- Overmacht door: Klimaatveranderingen (bv. hittestress/piekbuien/stormen).

Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt op 31-12-2025 € 762.500, zie [bijlage I](#) Risico-inventarisatie 2026.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve. In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland heeft iedere onvoorzien last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk kan komen te staan. Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn

activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

Conclusie

De omvang van de algemene reserve (weerstandscapaciteit) is per 31-12-2025 € 1.137.456 en ligt boven het niveau van het benodigde weerstandsvermogen (€ 762.500).

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als problematisch gezien. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd. Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio van > 0,6% is acceptabel.

	Jaarrek. 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Netto schuldquote	-110%	-93%	-93%	-87%	-79%	-76%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-110%	-93%	-93%	-87%	-79%	-76%
Solvabiliteitsratio	89%	93%	90%	93%	91%	93%
Structurele exploitatieruimte	10%	7%	5%	4%	3%	3%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen;
- Civiele kunstwerken;
- Groen;
- Water, oevers en stranden;
- Pontjes;
- Terreinmeubilair;
- Hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging;
- Gebouwen en materieel.

Op 15 april 2026 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". Het beeldkwaliteitsniveau kan per categorie verschillen. De uitvoeringsorganisatie probeert met het beperkte budget zo goed mogelijk de beoogde beeldkwaliteit te handhaven.

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen (VV).

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting).

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV, maatschappelijke vervangingen boven € 50.000 en economische vervangingen van bijvoorbeeld gebouwen, betaalt het recreatieschap uit de reserve. Vanuit de algemene reserve wordt een bedrag ter grootte van het netto investeringsbedrag overgeheveld naar de bestemmingsreserve.

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Op de balans is rekening gehouden met een realistische jaarlijkse waardedaling. Die waardedaling leidt tot de jaarlijkse afschrijvingslasten (kapitaallasten). De bestemmingsreserve egalisatie dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Totale lasten DO, GO en VV

De vervangingen of groot onderhoud komt voort uit inspecties en de leeftijd van voorzieningen.

Totaal kapitaalgoederen	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	1.344.704	1.403.471	1.463.048	1.504.306
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	245.427	578.898	282.796	495.901
Kapitaallasten	63.436	73.745	69.729	68.641
Totaal	1.653.567	2.056.114	1.815.573	2.068.849

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2027	2028	2029	2030
Maatschappelijke vervangingen >50.000	201.283	606.729	612.667	183.591
Economische vervangingen > 10.000	134.500	-	-	-

Onderstaand worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot.

Totale lasten 2.1	2027	2028	2029	2030
VERKEER EN VERVOER				
Verhardingen	128.805	301.132	87.899	204.420
Civiele kunstwerken	72.450	219.978	105.377	222.081
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	137.768	141.653	145.648	149.755
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	88.999	-101.054	110.660	-77.603
Totaal	428.023	561.709	449.584	498.653

Categorie verhardingen

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 34,6 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt ca 15 ha) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruitpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er kleine oneffenheden en randschade voor komen. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid vanwege lage verkeersintensiteit.

VERHARDINGEN	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	71.923	73.951	76.036	78.181
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	56.882	227.181	11.863	126.239
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	128.805	301.132	87.899	204.420

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 607 stuks kunstwerken zoals bruggen en waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

De beeldkwaliteit voor civiele kunstwerken is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er incidenteel slijtage aan het brugoppervlak, rotting en scheuren mogelijk zijn.

CIVIELE KUNSTWERKEN	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	27.410	28.183	28.978	29.795
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	18.118	164.873	49.477	165.364
Kapitaallasten	26.922	26.922	26.922	26.922
Totaal	72.450	219.978	105.377	222.081

In 2027 staat voor € 25.000 aan investeringen in maatschappelijk nut gepland voor de recreatieve verbinding Zeesluis Edam. In 2026 is reeds € 50.000 geïnvesteerd, waardoor het totale investeringsbedrag op € 75.000 uitkomt.

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2027	2028	2029	2030
Maatschappelijke vervangingen >50.000	25.000	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

Taakveld 2.2 Parkeren

Het recreatieschap heeft in Het Twiske een voorziening voor het betaald parkeren, bestaande uit slagbomen, betaalautomaten en bijbehorende randapparatuur. In 2027 zijn investeringen gepland van €134.500 voor onderhoud aan het betaald parkeren systeem.

Totale lasten 2.2 PARKEREN	2027	2028	2029	2030
Parkeren	131.146	145.014	146.257	148.505
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	82.827	85.163	87.565	90.034
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	213.974	230.177	233.822	238.539

PARKEREN	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	111.871	115.026	118.270	121.605
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	19.275	29.988	27.988	26.900
Totaal	131.146	145.014	146.257	148.505

In 2027 staat voor € 134.500 aan investeringen in economisch nut gepland voor betaald parkeerinstallaties.

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2027	2028	2029	2030
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	134.500	-	-	-

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Totale lasten 5.7.2 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	2027	2028	2029	2030
Groen	391.823	419.040	440.344	452.250
Water, oevers en stranden	76.873	91.222	93.275	95.387
Pontjes	25.335	25.849	26.404	26.975
Terreinmeubilair	440.727	468.213	474.646	499.357
Hygiënische maatregelen / nuts, riolering en reiniging	249.673	271.136	288.495	296.342
Gebouwen en materieel	136.734	114.530	152.875	123.531
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	931.174	649.412	703.085	719.996
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	84.574	-58.844	25.544	702
Totaal	2.336.913	1.980.559	2.204.669	2.214.541

Categorie groen

Recreatieschap Twiske-Waterland bevat in totaal 220 hectare aan gras en rietland in de vorm van ligweiden en groene stranden (41 ha) en kruidenrijke hooilanden, moeras en rietvelden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 78 ha beplanting bestaande uit beplanting. De beeldkwaliteit voor grasvegetaties is vastgesteld op niveau B.

De beeldkwaliteit voor beplanting is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er incidenteel bosplantsoen-overgroei (bramen) over (half verharding) en grasvegetatie kan voorkomen. De vitaliteit van de bomen is over het algemeen goed.

GROEN	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	379.744	400.876	422.180	434.086
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	12.079	18.164	18.164	18.164
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	391.823	419.040	440.344	452.250

Categorie water, oevers en stranden

Het recreatieschap heeft in totaal 200 ha water en 8 zandstranden (1,1 ha). De inrichting van de zwemplekken en het zwemwater moeten aan de wettelijke eisen voldoen: de wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz).

WATER, OEVERS EN STRANDEN	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	70.833	72.831	74.884	76.996
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	6.040	18.391	18.391	18.391
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	76.873	91.222	93.275	95.387

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal 5 pontjes.

PONTJES	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	19.141	19.680	20.235	20.806
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	6.194	6.169	6.169	6.169
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	25.335	25.849	26.404	26.975

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 2627 stuks terreinmeubilair, waarvan 49 speeltoestellen en 2578 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

De beeldkwaliteit voor terreinmeubilair is vastgesteld op niveau B volgens de CROW-systematiek. Dat betekent dat er incidenteel overgroei van beplanting mogelijk is.

TERREINMEUBILAIR	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	335.079	344.528	354.244	364.233
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	105.648	123.685	120.402	135.124
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	440.727	468.213	474.646	499.357

Categorie hygiënische maatregelen/ nutsvoorzieningen, riolering en reiniging

Het Recreatieschap Twiske-Waterland heeft drie doorspoelgemalen in bedrijf voor het bevorderen van de zwemwaterkwaliteit: Bij de Speelsloot, het Vennegatstrand en het Doesstrand.

Het recreatieschap heeft in totaal 10 toiletgebouwen in het Twiske, die in het seizoen meerdere keren per week schoongemaakt worden. De aansluiting van de toiletgebouwen en overige bebouwing op het gemeentelijke rioolstelsel gebeurt met 14 rioolgemalen en 11.700 meter persriolering. Voor schoon water voorzieningen zijn er watertappunten en 11.000 meter waterleiding.

In de verschillende terreinen staan in totaal 19 electrakasten. De 134 rolcontainers en 85 afvalbakken worden in het hoogseizoen dagelijks geleegd. Ook het periodiek rapen van zwerfvuil en het verwijderen van gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie. De beeldkwaliteit voor reiniging is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er in het gebied weinig zwerfafval ligt.

HYGIËNISCHE MAATR. / NUTS, RIOLERING EN REINIGING	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	243.633	260.926	278.285	286.132
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	6.040	10.210	10.210	10.210
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	249.673	271.136	288.495	296.342

Categorie gebouwen en materieel

Dit omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, verhuurde gebouwen en materieel zoals voertuigen en grote machines. Het recreatieschap heeft in totaal 19 gebouwen in eigen beheer.

De beeldkwaliteit voor gebouwen is vastgesteld op niveau B volgens de CROW-systematiek. Dat betekent dat er incidenteel aan de buitengevel en aan de binnenzijde vervuiling mogelijk is.

GEBOUWEN EN MATERIEEL	2027	2028	2029	2030
Dagelijks onderhoud	85.070	87.469	89.936	92.472
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000 per object	34.425	10.225	48.120	16.240
Kapitaallasten	17.239	16.836	14.819	14.819
Totaal	136.734	114.530	152.875	123.531

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2027	2028	2029	2030
Maatschappelijke vervangingen >50.000	176.283	606.729	612.667	183.591
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

In bovenstaande tabel zijn de verwachte investeringen in maatschappelijk nut weergegeven in de ontwikkelprogramma 'uitvoering Twiske Poort', 'renovatie toiletgebouwen' en 'aanpassen bewegwijzering wandel- en fietsrouten netwerk en Tops Markermeerdijken'.

Figuur 6: Wandelroute in Het Twiske

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader zijn een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 7 december 2022 heeft het Algemeen Bestuur haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 59 Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de Wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze openbare vergadering de controleverordening vastgesteld in gevolge artikel 59 Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 190 tot en met 219 van de Provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Recreatieschap Twiske-Waterland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en renterisiconorm gebleven.

Kasgeldlimiet

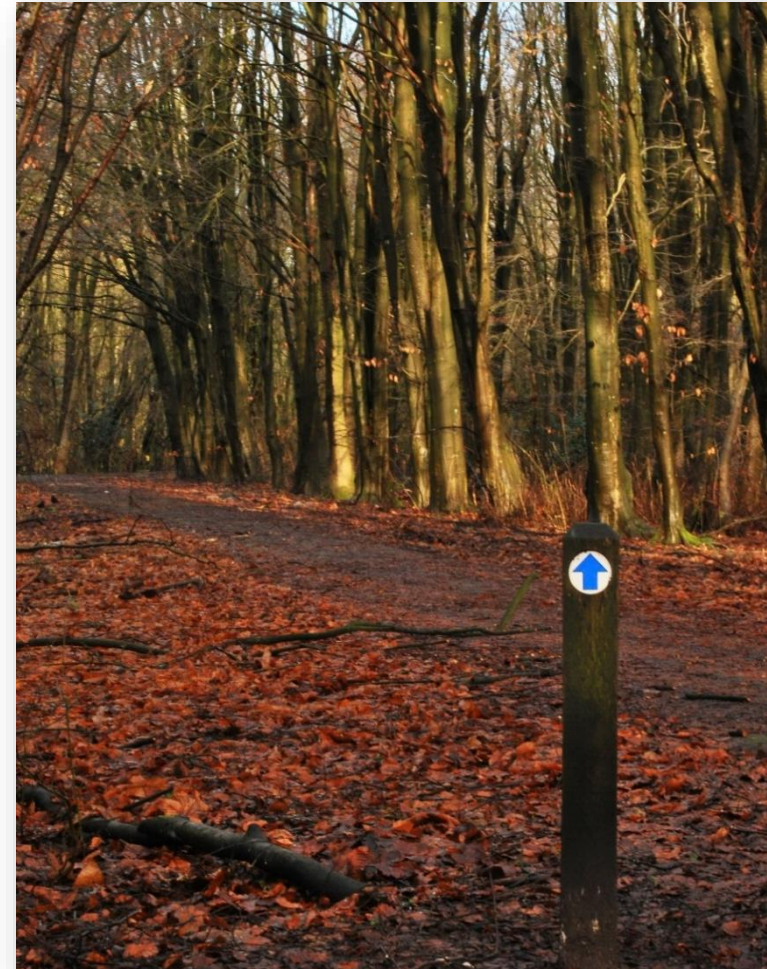
De kasgeldlimiet is het bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Kasgeldlimiet	2027
Omvang primaire begroting (excl. reserves)	4.447.043
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	364.700
Vlottende schuld	-
Vlottende middelen	-
Ruimte onder de kasgeldlimiet	364.700

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico voor de lange termijn financiering. Het renterisico is het totaal van aflossingen en mogelijke renteherzieningen. De renterisiconorm is voor gemeenschappelijke regelingen 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, waarbij een minimumbedrag van € 2.500.000,- geldt. Het doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 2.500.000,-, in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. Uit onderstaande tabel blijkt dat de renterisiconorm voor het begrotingsjaar € 2.500.000,- is.

Renterisiconorm	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2027	2028	2029	2030
Omvang primaire begroting (excl. reserves)	4.447.043	4.239.278	4.396.273	4.502.462
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
Berekende renterisiconorm	889.409	847.856	879.255	900.492
Minimumbedrag renterisiconorm	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	-	-	-	-
Ruimte / Overschot	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000

Figuur 7: Wandelroute in Landschap Waterland

D. Bedrijfsvoering en openbaarheid

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. In de laatste vergadering van 2024 heeft het algemeen bestuur besloten tot verlenging van de bestaande overeenkomst, die tot wederopzegging stilzwijgend wordt verlengd met een opzegtermijn van één heel kalenderjaar.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In 2027 is de geraamde inzet RNH € 1.965.000.

Voor investeringsprojecten in 2027 is een bedrag van € 52.000 voor de RNH-inzet meegenomen. Dit betreft begrote werkzaamheden aan renovatie toiletgebouwen, realisatie wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam en uitvoering Twiske Poort conform bestuursbesluiten in 2025. Om transparant te zijn, wordt deze categorie van de jaaropdracht aan RNH in het vervolg expliciet vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering, ook in de begrotingen

De werkzaamheden die het Routebureau van RNH in opdracht van het recreatieschap verricht zijn uitgesplitst in beheer en onderhoudswerkzaamheden, inrichting en ontwikkelingswerkzaamheden en investeringsprojecten. Beheer en onderhoudswerkzaamheden zijn tegen vaste bedragen in de begroting opgenomen (€ 259.000). Deze bedragen dekken de inzet van RNH en de bedrijfskosten die gemiddeld worden gemaakt voor de beschreven werkzaamheden aan routebeheer en onderhoud. De inrichting en ontwikkelingsopdrachten staan verantwoord in programma 1 en de

kosten gaan naar rato van de verrichte prestaties. Voor 2027 staan geen werkzaamheden gepland. Verder staat in 2027 één investeringsproject gepland. Dit betreft het aanpassen bewegwijzering wandelnetwerk, fietsroutenetwerk en Tops op de Markermeerdijken. Het project zal naar verwachting in 2027 gerealiseerd zijn en de geraamde kosten bedragen € 35.000 in 2027.

Overkoepelend voor alle recreatieschappen werkt RNH aan de volgende prestaties:

- HR-management;
- Training en opleiding van het personeel;
- Professioneel contractbeheer vastgoed en evenementen;
- Modern ingerichte ICT voor projectadministratie, financiële administratie en factuurafhandeling;
- Archivering;
- Natuurinclusief kennisnetwerk;
- Omgevingsmanagement;
- Planning en control.

Bestuursbureau

In 2025 heeft een evaluatie van het bestuursbureau plaatsgevonden. In de evaluatie is geconcludeerd dat het bestuursbureau niet uit de verf is gekomen zoals dat destijds was bedacht. Besloten is de dienstverleningsovereenkomst met het bestuursbureau per 31-12-2025 met een opzegtermijn van één jaar op te zeggen. In 2026 zal gewerkt worden aan een nieuwe vorm van samenwerking. Dit houdt in dat vanaf 1 januari 2027, of zoveel eerder als een nieuwe samenwerkingsstructuur is opgezet, geen gebruik meer wordt gemaakt van de diensten van het bestuursbureau.

Flexibele schil / inhuur

Bij het inzetten van de flexibele schil wordt rekening gehouden met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bij de uitvoering van onderhoudswerk en schoonmaakwerkzaamheden zet het recreatieschap bij voorkeur mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor 2027 wordt voortzetting van de werkafspraken met Werkom voorzien.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 14%. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	366.303	-
Secretariaat	43.324	-
Financiële control en administratie	130.783	-
Aansturing van Beheer en Toezicht	49.520	-
Kantoor- en bedrijfskosten	31.437	-
Totaal	621.366	-

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- Voorjaar: de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;

- Najaar: de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Maatregelen bij begrotingsafwijkingen

Materiële afwijkingen (beleidsmatig en/of financieel) ten opzichte van de begroting moeten door het bestuur worden geautoriseerd. Als een wijziging niet in het jaar zelf is voorgelegd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Daarom worden de afwijkingen tijdig, zo mogelijk in het begrotingsjaar zelf, aan het bestuur voorgelegd. Dit gebeurt in de vorm van:

- Begrotingswijziging 2026;
- Separate bestuursvoorstellen;
- Najaarsnotitie 2026 inclusief een geüpdatet prognose;

Het recreatieschap streeft ernaar om begrotingsafwijkingen boven de grens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) te voorkomen. Dit geldt in sterkere mate voor rechtmatigheidsafwijkingen zoals beschreven in de [Kadernota Rechtmatigheid 2022](#).

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers is het mogelijk contact op te nemen.

Tarientabel

De tarientabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het recreatieschap Twiske-Waterland op 3 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1 Documenten		
	Aard van de dienstverlening	Tarief
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie e belangstellenden	
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschrift en in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	
2 Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken		
	Aard van de dienstverlening	Tarief
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis	
3 Vergunningen en ontheffingen op grond van de algemene verordening (AV) van het recreatieschap		
	Aard van de dienstverlening	Tarief
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 <ul style="list-style-type: none"> • commerciële doeleinden, per dag(deel) • particulier en non-profit, per dag(deel) • scholen en verenigingen, per dag(deel) 	€ 250,- € 75,- *) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: <ul style="list-style-type: none"> • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarvergunning venten, per jaar 	€ 150,- € 1.000,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: <ul style="list-style-type: none"> • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarstandplaats 	€ 150,- € 1.000,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-

3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden <ul style="list-style-type: none"> • voor elke verlenging met maximaal drie maanden 	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal <ul style="list-style-type: none"> • van 50 tot 100 personen, per keer • meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met nr. 3.1 vergunning evenement	€ 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Met ingang van verslagjaar 2022 dient jaarlijks aandacht te worden besteed aan de uitvoering van de Wet open overheid (Woo), mede in relatie tot de beleidsvoornemens. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en is op 1 mei 2022 in werking getreden.

De Woo heeft als doel een transparante en actief openbaar makende overheid. De drie hoofddoelen van de Woo zijn:

1. actieve openbaarmaking;
2. passieve openbaarmaking;
3. verbetering van de informatiehuishouding.

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft de verplichte categorieën uit de eerste tranche van de Woo openbaar gemaakt. Hiermee voldoet het recreatieschap aan de wettelijke verplichten van de Woo.. In samenspraak met het bestuursbureau wordt verder gekeken naar de openbaarmaking van de verplichte openbaar te maken categorieën. De AB-stukken worden al actief openbaar gemaakt via de website (iBabs).

Een extern bureau heeft, als onderdeel van een rapportage voor de verbetering van de informatiehuishouding, een advies uitgebracht over de Woo. Hier wordt een vervolg aan gegeven. Denk daarbij aan het inventariseren van werkprocessen en de gegevensstromen die deze werkprocessen opleveren. Ook zullen de applicaties (databronnen) in beeld gebracht worden. Aan de (persoons)gegevens worden per werkproces bewaartermijnen gekoppeld. Bij de laatste activiteit is het advies van de functionaris voor de gegevensbescherming belangrijk. Met proceseigenaren zal

vervolgens een keuze gemaakt worden voor de toe te passen ordening waarmee we beter kunnen voldoen aan de WOO.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

Oppervlaktes en hoeveelheden		
Gronden		
Beleidsgebied gemeenschappelijke regeling	729,1	hectare
Oppervlakte in eigendom	721,9	hectare
waarvan: in eigen beheer	425,49	hectare
contractueel uitgegeven	305,6	hectare
Aantal contracten gronden	36	
Gebouwen		
Aantal gebouwen	17	
waarvan: in eigen beheer	17	
contractueel uitgegeven	6	
potentieel af te stoten	1	

Gebouwen in eigendom

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft 17 gebouwen in eigen beheer, hiervan zijn er 11 openbare toiletgebouwen waarvan veel toe zijn aan groot onderhoud. Dit valt

binnen het Meerjarig onderhoudsplan. Verder bezigt het recreatieschap de volgende 6 andersoortige gebouwen:

- (zorg)boerderij uitgegeven voor zorg-ontwikkeling;
- Kiosk (verhuurd);
- Strandpaviljoen voor horeca (verhuurd);
- Beheerkantoor voor eigen personeel met opslagloods en garage ernaast;
- Molen, uitgegeven in combinatie met dienstwoning aan molenaar;
- Bijenstal.

Gronden in eigendom en uitgegeven

Twiske-Waterland voert een transparant, doelmatig en gestructureerd uitgiftebeleid van onroerend goed. Alle gronduitgiftes zijn digitaal op kaart verwerkt in het beheersysteem GeoVisia en van alle contracten is een digitaal archief. De meeste gronden van het recreatieschap zijn in bloot eigendom bij Staatsbosbeheer, waarbij het recreatieschap het economisch eigendom heeft. Hier lopen meerdere verschillende erfpachtcontracten mee, die allemaal op verschillende data eindigen. Voor de uitvoering van effectief vastgoedbeleid en het mogelijk maken van ontwikkelingen waarbij externe financiering nodig is, is vernieuwing van de contracten en het terugbrengen naar één contract voor heel Twiske-Waterland wenselijk.

Namens Twiske-Waterland en Staatsbosbeheer, zijn 10 september 2025 nieuwe erfpachtcontracten getekend. Binnen de bestuurlijk afgesproken kaders is overeenstemming bereikt over onder andere; een langdurige looptijd (60 jaar, met een optie voor nog eens 60 jaar verlenging), het tijdig kunnen inroepen van een verlengingsrecht, concrete privaatrechtelijke uitgiftekaders voor de instandhouding en ontwikkeling van de recreatiegebieden, efficiënte samenwerking- en uitvoeringsafspraken en tenslotte transparante financiële kaders welke voldoen aan de Europese staatsteunwetgeving. Daarnaast is overeenstemming bereikt over de uitgifte

van de 'beheer zonder titel' gebieden, die wel door Twiske-Waterland werden beheerd, maar waar geen formele overeenkomst aan ten grondslag lag.

Natuurlijk beheer: Natura 2000

Bijna alle gronden waarover het recreatieschap beheer voert, maken deel uit van het Natura 2000 Netwerk. Het beheer is daarom mede afgestemd op de bescherming van doelsoorten, genoemd in het beheerplan IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske. Dat beheerplan werd in 2022 geactualiseerd. De volgorichtlijn, met dit beheerplan uitgewerkt voor het Twiske, legt enerzijds beperkingen op aan het gebruik van de gronden, maar anderzijds geeft het ook kansen aan natuurontwikkeling.

Commerciële activiteiten

Om voldoende baten te verkrijgen uit de gronden, zijn sommige percelen voor commerciële en agrarische activiteiten of bewoning uitgegeven. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland is (nog) geen sprake van een vastgesteld grondprijzenbeleid. Wel wordt aangesloten bij marktconforme prijzen in de regio. Bovendien is er sprake van actief accountmanagement en contracten worden regelmatig herzien of gecontroleerd op oneigenlijk gebruik.

Baten uit commerciële activiteiten	Begroting 2027	Begroting 2026
Baten uit (erf)pachten	182.866	177.127
Baten uit verhuren	105.592	102.278

Figuur 8: Fietsende recreanten bij de Twiske molen

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen. De gehanteerde index is 3,24%.

Naar aanleiding van het vastgestelde voorstel bezuiniging en optimalisering financiën (AB december 2025) zijn de volgende verlagingen doorgevoerd in de participantenbijdrage:

- Structurele verlaging van € 44.000;
- Eenmalige incidentele verlaging van € 12.500 in 2026. Deze geldt dus niet meer voor 2027.

Participant	Bijdragen- verdeling*	Bijdrage in 2026	Bijdrage in 2027
Provincie Noord-Holland	56,04%	1.757.461	1.821.635
Gemeente Amsterdam	23,56%	738.872	765.852
Gemeente Edam-Volendam	1,33%	41.711	43.234
Gemeente Landsmeer	1,62%	50.899	52.758
Gemeente Oostzaan	0,66%	20.782	21.540

Gemeente Purmerend	6,96%	218.288	226.259
Gemeente Waterland	0,65%	20.339	21.081
Gemeente Wormerland	0,61%	19.047	19.742
Gemeente Zaanstad	8,57%	268.676	278.487
Totaal	100,00%	€ 3.136.075	€ 3.250.589

* Binnen het recreatieschap Twiske-Waterland vindt er in principe een herijking van de participantenbijdrage eens per 5 jaar plaats. Op dit moment is dit echter nog niet opportuun. Het recreatieschap gaat zich voor de nieuwe bestuursperiode oriënteren op deze herijking. Alsdan zal een bestuursvoorstel worden opgesteld.

Informereren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij		Recreatieschap Twiske-Waterland
Vestigingsplaats		Oostzaan
Rechtsvorm		Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiging		<ul style="list-style-type: none"> Provincie Noord-Holland: gedeputeerde E. Rommel Gemeente Amsterdam: Mevrouw Y. El Ksaihi (voorzitter) Gemeente Edam-Volendam: De heer D. Dijkshoorn Gemeente Landsmeer: de heer B. Ten Have Gemeente Oostzaan: De heer E. Taams Gemeente Purmerend: De heer M.T.A. Hegger Gemeente Waterland: Vacant. Gemeente Wormerland: De heer J. Schalkwijk Gemeente Zaanstad: De heer G. Slegers
Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)		Het besturen en beheren van recreatiegebieden.

	Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van recreatiegebieden uit, conform de doelen van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; 2. Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Beleidsvoornemens 2024-2028 (BBV 15, 1a)	Uitvoeren projecten van het in 2020 vastgestelde Ontwikkelprogramma bij het Ambitiedocument.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van het jaarlijkse exploitatietekort zijn de participanten verantwoordelijk: <ul style="list-style-type: none"> Provincie Noord-Holland 56,04% Gemeente Amsterdam 23,56%

	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Edam-Volendam 1,33% • Gemeente Landsmeer 1,62% • Gemeente Oostzaan 0,66% • Gemeente Purmerend 6,96% • Gemeente Waterland 0,65% • Gemeente Wormerland 0,61% • Gemeente Zaanstad 8,57%
Bestuurlijk belang	Stemgewicht
Bestuurlijke invloed	<p>Jaarlijks kan Provinciale Staten / de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten.</p> <p>In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.</p>
Eigen vermogen	<p>31-12-2024 € 5.417.155</p> <p>31-12-2025 € 5.365.672</p> <p>31-12-2026 € 5.437.279 (begroting)</p> <p>31-12-2027 € 5.624.452 (begroting)</p>
Vreemd vermogen	<p>31-12-2024 € 755.886</p> <p>31-12-2025 € 676.376</p> <p>31-12-2026 € 421.170 (begroting)</p> <p>31-12-2027 € 591.117 (begroting)</p>
Financieel resultaat voor bestemming	€ 187.174
Website	https://www.twiske-waterland.nl/
Risicoprofiel	Laag
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	1. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Inkoop en aanbestedingsrisico's: onrechtmatig factureren; 3. Inkoop en aanbestedingsrisico's: terugbetalen subsidies; 4. Zwemwater: calamiteiten; 5. Verminderde inkomsten door: afgelasten van evenementen; 6. Verminderde inkomsten door: faillissement van evenementen of ondernemers; 7. Verminderde inkomsten door: beleid; 8. Milieuvervuiling van bv. grond/water; 9. Onkosten vanwege vandalisme, brandstichting en drugsdumpingen; 10. Beperking ontwikkeling landelijk gebied (bv. NNN/Natura 2000/PBL); 11. Overmacht door: pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten; 12. Overmacht door: klimaatveranderingen; 13. Kosten voor de afhandeling van WOO-verzoeken; 14. Veranderende maatschappelijke perceptie/afnemen maatschappelijk draagvlak; 15. Verminderde inkomsten betaald parkeren (bv. slecht zwemwaterkwaliteit, uitvallen internet/stroom of vandalisme); 16. Risico overname voorzieningen van HHNK.
Ontwikkelingen	Recreatieschap Twiske-Waterland:

- Stelde in 2020 een Ambitiedocument vast met daaraan gekoppeld een Ontwikkelprogramma. Dit Ambitiedocument gaat in op de beleidsdoelstellingen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en beoogt realisatie daarvan op de eigen taakvelden.
- Het Ontwikkelprogramma benoemt projecten, plaatst uitvoering in de tijd en gaat in op voorbereiding, participatie en financiering;
- Begeleidt evenementen en het ontwikkelen van routes en locaties;
- Draagt met haar beheer en onderhoud bewust bij aan biodiversiteit en verleent medewerking aan participatie in onderhoud en projecten voor zelfbeheer;
- Zorgt voor structureel (financieel) evenwicht;
- Zorgt voor een aantrekkelijke recreatieomgeving met veilige en begaanbare voorzieningen;
- Werkt mee aan het effectueren van de nieuwe governancestructuur;
- Werkt samen met haar erfpachtgevers aan een duurzame toekomst van de recreatiegebieden.

Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	48.922	6.000	-42.922
2. Beheer en onderhoud	3.357.881	1.277.628	-2.080.254
3. Veiligheid en toezicht	376.873	-	-376.873
4. Bestuur en ondersteuning	660.628	-	-660.628
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	2.738	3.350.589	3.347.851
Totaal voor bestemming	4.447.043	4.634.216	187.174
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	187.174	-	187.174
Totaal na bestemming	4.259.869	4.634.216	-

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
0.1	Bestuur	125.257	39.262	40.369	41.508	42.678
0.4	Overhead	530.356	621.366	638.889	656.905	675.430
0.5	Treasury	2.652	2.738	2.815	2.895	2.976
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	71.606	187.174	178.774	124.427	123.782
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	364.356	376.873	387.501	398.428	409.664
2.1	Verkeer en vervoer	346.528	428.023	561.709	449.584	498.653
2.2	Parkeren	190.766	213.974	230.177	233.822	238.539
3.1	Economische ontwikkeling	4.718	4.906	5.044	5.187	5.333
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	125.200	95.502	86.340	88.775	91.278
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	233.978	242.984	249.836	256.882	264.126
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	47.795	49.596	50.995	52.433	53.911
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	2.511.402	2.371.819	1.985.603	2.209.856	2.219.873
	Totaal lasten	4.554.613	4.634.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
0.8	Overige baten en lasten	3.136.075	3.250.589	3.342.256	3.436.507	3.533.417
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	Parkeren	557.000	557.000	557.000	557.000	557.000
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	286.538	295.628	297.795	306.193	314.828
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	375.000	331.000	21.000	21.000	21.000
	Totaal baten	4.554.613	4.634.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244

Saldo van baten en lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Totaal baten	4.554.613	4.634.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244
Totaal lasten	4.554.613	4.634.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244
Saldo	-	-	-	-	-

Specificatie van taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Provincie Noord-Holland	1.757.461	1.821.635	1.873.006	1.925.824	1.980.132
Gemeente Amsterdam	738.872	765.852	787.449	809.655	832.487
Gemeente Edam-Volendam	41.711	43.234	44.453	45.707	46.996
Gemeente Landsmeer	50.899	52.758	54.246	55.776	57.349
Gemeente Oostzaan	20.782	21.540	22.147	22.773	23.415
Gemeente Purmerend	218.288	226.259	232.640	239.200	245.945
Gemeente Waterland	20.339	21.081	21.676	22.288	22.916
Gemeente Wormerland	19.047	19.742	20.298	20.871	21.459
Gemeente Zaanstad	268.676	278.487	286.341	294.416	302.718
Overige verrekeningen	-	-	-	-	-
Totaal	3.136.075	3.250.589	3.342.256	3.436.507	3.533.417

Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	249.053	590.107	515.354
Pachten	212	206	46
Ingeleend personeel	1.961.622	1.832.568	1.880.072
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	1.993.508	2.178.595	1.918.843
Rente en bankkosten	2.738	2.652	2.321
Mutatie voorzieningen	169.947	-171.107	-135.354
Afschrijvingen	69.963	49.986	48.130
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	4.447.043	4.483.007	4.229.412

Baten per kostensoort	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Grond	-	-	-
Huren	105.592	102.278	99.396
Leges en andere rechten	22.170	22.133	31.779
Overige goederen en diensten	657.000	657.000	627.462
Pachten	182.866	177.127	172.135
Participantenbijdragen	3.250.589	3.136.075	3.026.621
Overige verrekeningen	-	-	-
Rente baten	100.000	100.000	116.261
Subsidies en (project)bijdragen	316.000	360.000	104.276
Totaal baten	4.634.216	4.554.613	4.177.929

Saldo van lasten en baten per kostensoort	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Totaal lasten	4.447.043	4.483.007	4.229.412
Totaal baten	4.634.216	4.554.613	4.177.929
Saldo	187.174	71.606	-51.483

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2027	Begroting na wijziging 2026	Jaarrekening 2025
Toevoeging algemene reserve	61.307	18.093	131.035
Onttrekking algemene reserve	-	-	-1.779.735
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-3.670	-4.000	-3.718
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijken	70.000	70.000	70.000
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijken	-90.000	-62.500	-10.428
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	169.500	50.000	109.533
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-63.033	-49.986	-76.980
Toevoeging bestemmingsreserve Twiske Poort	50.000	50.000	678.810
Onttrekking bestemmingsreserve Twiske Poort	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve toiletgebouwen	-	-	830.000
Onttrekking bestemmingsreserve toiletgebouwen	-6.930	-	-
Totaal mutaties reserves	187.174	71.606	-51.483
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

Beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Geen van deze indicatoren zijn toepasbaar voor het recreatieschap.

Geprognostiseerde balans 2026 -2030

De geprognostiseerde balans per 31 december kan als volgt worden weergegeven. (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1.368	1.633	2.149	2.666	2.756
Financiële vast activa	-	-	-	-	-
Subtotaal	1.368	1.633	2.149	2.666	2.756
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	-	-	-	-	-
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar	4.461	4.552	4.055	3.799	3.756
Liquide middelen	30	30	30	30	30
Subtotaal	4.491	4.582	4.085	3.829	3.786
Totaal	5.858	6.216	6.234	6.495	6.542
Passiva	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
Vaste financieringsmiddelen					
Algemene reserve	1.156	1.167	1.437	1.677	1.893
Bestemmingsreserve ruiterspaden Purmerbos	4	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	1.662	1.642	1.592	1.522	1.452
Bestemmingsreserve egalisatie	1.057	1.213	1.133	1.055	987
Bestemmingsreserve Twiske Poort	729	779	829	879	950
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	830	823	812	794	769
Eigen vermogen	5.437	5.624	5.803	5.928	6.051
Voorzieningen	171	341	181	317	241
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	-	-	-	-	-

Subtotaal	5.608	5.966	5.984	6.245	6.292
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden met een renteypische looptijd korter dan een jaar	250	250	250	250	250
Overlopende passiva	-	-	-	-	-
Subtotaal	250	250	250	250	250
Totaal	5.858	6.216	6.234	6.495	6.542

Financiële meerjarenraming 2026-2030

Voor de meerjarenraming 2028 t/m 2030 in de programmabegroting is gerekend met het indexcijfer 2,82% (verwachting Centraal Economisch Plan (CEP)).

Lasten per programma	2026	2027	2028	2029	2030
1. Ontwikkeling en inrichting	212.832	48.922	10.089	10.373	10.666
2. Beheer en onderhoud	3.247.554	3.357.881	3.159.615	3.286.164	3.361.048
3. Veiligheid en toezicht	364.356	376.873	387.501	398.428	409.664
4. Bestuur en ondersteuning	655.613	660.628	679.258	698.413	718.108
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	2.652	2.738	2.815	2.895	2.976
Totaal	4.483.007	4.447.043	4.239.278	4.396.273	4.502.462

Baten per programma	2026	2027	2028	2029	2030
1. Ontwikkeling en inrichting	56.000	6.000	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	1.262.538	1.277.628	975.795	984.193	992.828
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	3.236.075	3.350.589	3.442.256	3.536.507	3.633.417
Totaal	4.554.613	4.634.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244
Saldo lasten en baten	71.606	187.174	178.774	124.427	123.782

Resultaat reguliere werkzaamheden	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	3.871.220	4.095.512	4.239.278	4.396.273	4.502.462
Baten	4.194.613	4.318.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244
Saldo	323.393	222.704	178.774	124.427	123.782

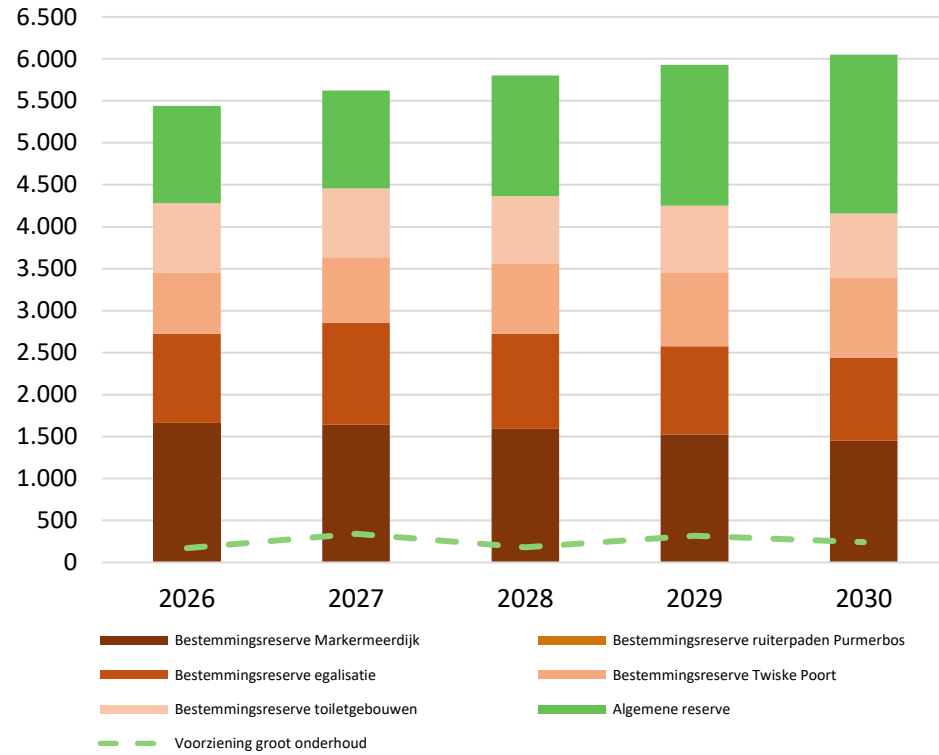
Resultaat incidentele werkzaamheden	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	611.787	351.530	-	-	-
Baten	360.000	316.000	-	-	-
Saldo	-251.787	-35.530	-	-	-

Resultaat totaal	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	4.483.007	4.447.043	4.239.278	4.396.273	4.502.462
Baten	4.554.613	4.634.216	4.418.052	4.520.700	4.626.244
Saldo	71.606	187.174	178.774	124.427	123.782

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve	18.093	11.307	269.952	240.496	215.400
Bestemmingsreserve ruiterspaden Purmerbos	-4.000	-3.670	-	-	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	7.500	-20.000	-50.000	-70.000	-70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	14	156.467	-80.229	-78.229	-67.879
Bestemmingsreserve Twiske Poort	50.000	50.000	50.000	50.000	71.190
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	-	-6.930	-10.949	-17.840	-24.929
Totaal	71.606	187.174	178.774	124.427	123.782

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2026 – 2030

(bedragen x 1000)

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Het is de verwachting dat de algemene reserve de komende jaren zal toenemen van € 1,2 miljoen in 2026 naar € 1,9 miljoen in 2030. Het positieve resultaat uit de reguliere werkzaamheden (jaarlijks ongeveer € 200.000) is voldoende hoog om de dotatie aan de bestemmingsreserves te dekken. Het restant wordt toegevoegd aan de algemene reserve. De algemene reserve blijft ook in 2030 ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen. Bestuurlijk kan men besluiten extra projecten toe te voegen aan het Ontwikkelprogramma en deze extra inspanningen (mede) te financieren uit de algemene reserve.

Verder is de verwachting dat alle bestemmingsreserves tezamen licht zullen afnemen van € 4,3 miljoen eind 2026 naar € 4,2 miljoen eind 2030. Deze daling wordt verklaard doordat de komende jaren de kosten van het beheer en onderhoud voor de Markermeerdijken zullen toenemen en deze worden gedekt uit de bestemmingsreserve Markermeerdijken. Verder zullen de afschrijvingslasten toenemen (o.a. afschrijvingslasten voor toiletgebouwen, bewegwijzering wandel en fietsroutenetwerk Markermeerdijken, betaald parkeerinstallaties en de recreatieve verbinding Zeesluis Edam). Deze worden gedekt uit de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve. Daartegenover staan de toevoegingen voor de bestemmingsreserve Twiske Poort tot een bedrag van € 950.000 zodat de afschrijvingslasten voor dit project vanaf 2031 kunnen worden gedekt.

De voorziening groot onderhoud fluctueert over de jaren en heeft een bandbreedte tussen de € 171.000 en € 341.000.

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2026	1.137.456	-	18.093	1.155.548
Bestemmingsreserve ruiterspaden Purmerbos	2026	7.670	-4.000	-	3.670
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	2026	1.654.820	-	7.500	1.662.320

Bestemmingsreserve egalisatie	2026	1.056.917	-	14	1.056.930
Bestemmingsreserve Twiske Poort	2026	678.810	-	50.000	728.810
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	2026	830.000	-	-	830.000
Totaal reserves		5.365.672	-4.000	75.606	5.437.279
Voorziening GO	2026	342.277	-590.107	419.000	171.170
Totaal voorziening		342.277	-590.107	419.000	171.170

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2027	1.155.548	-	11.307	1.166.856
Bestemmingsreserve ruiterspaden Purmerbos	2027	3.670	-3.670	-	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	2027	1.662.320	-20.000	-	1.642.320
Bestemmingsreserve egalisatie	2027	1.056.930	-	156.467	1.213.397
Bestemmingsreserve Twiske Poort	2027	728.810	-	50.000	778.810
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	2027	830.000	-6.930	-	823.070
Totaal reserves		5.437.279	-30.600	217.774	5.624.452
Voorziening GO	2027	171.170	-249.053	419.000	341.117
Totaal voorziening		171.170	-249.053	419.000	341.117

	Stand per 31-12-2026	Stand per 31-12-2027	Verschil
Algemene reserve	1.155.548	1.166.856	11.307
Bestemmingsreserve ruiterspaden Purmerbos	3.670	-	-3.670
Bestemmingsreserve Markermeerdijken	1.662.320	1.642.320	-20.000
Bestemmingsreserve egalisatie	1.056.930	1.213.397	156.467
Bestemmingsreserve Twiske Poort	728.810	778.810	50.000
Bestemmingsreserve toiletgebouwen	830.000	823.070	-6.930
Totaal reserves	5.437.279	5.624.452	187.174
Voorziening GO	171.170	341.117	169.947
Totaal reserves en voorzieningen	171.170	341.117	169.947

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting wordt/is vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 1 juli 2026.

Voorzitter,

Mevrouw Y. El Ksaihi

Bijlagen

Bijlage I **Risico-inventarisatie 2025**

Bijlage I Risico-inventarisatie 2026

Recreatieschap Twiske-Waterland vindt het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de risico's, zoals ook wordt verplicht in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze nota geeft het noodzakelijke inzicht en wordt in de [paragraaf weerstandsvermogen](#) gebruikt en vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit.

In een risicosessie begin 2026 zijn de risico's voor Twiske-Waterland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in de hiernaast opgenomen matrix.

Voor sommige risico's is het moeilijk te duiden wat de kans en impact behelst. Hoewel deze risico's mee zijn genomen tijdens de risico-inventarisatie, is besloten deze niet op te nemen in de risico-matrix hiernaast vanwege de onzekere aard van deze risico's. Hierbij gaat het om risico's als gevolgen van oorlog en pandemieën.

Geïnterpreteerde risico's

Begin 2026 zijn de risico's voor Recreatieschap Twiske-Waterland in kaart gebracht. Hieronder zijn de risico's benoemd:

1. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;
2. Inkoop en aanbestedingsrisico's: onrechtmatig factureren;
3. Inkoop en aanbestedingsrisico's: terugbetalen subsidies;
4. Zwemwater: calamiteiten;
5. Verminderde inkomsten door: afgelasten van evenementen;
6. Verminderde inkomsten door: faillissement van evenementen of ondernemers;
7. Verminderde inkomsten door: beleid;
8. Milieuvervuiling van bv. grond/water;
9. Onkosten vanwege vandalisme, brandstichting en drugsdumpingen;

10. Beperking ontwikkeling landelijk gebied (bv. NNN/Natura 2000/PBL);
11. Overmacht door: pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten;
12. Overmacht door: klimaatveranderingen;
13. Kosten voor de afhandeling van WOO-verzoeken;
14. Veranderende maatschappelijke perceptie/afnemen maatschappelijk draagvlak;
15. Verminderde inkomsten betaaldparkeren (bv. slecht zwemwater kwaliteit, uitvallen internet/stroom of vandalisme);
16. Risico overname voorzieningen van HHNK.

Lage scores (groen gekleurd) geven kleine risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (rood gekleurd) geven grote risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

Op basis van de kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet zijn de risico's geplaatst in de onderstaande matrix.

Kans	Gevolg / impact		
	1 = 0 – 100.000	2 = 100.000 - 300.000	3 = > 300.000
1 = < 10%	2, 3, 10	16	
2 = 10 – 40 %		1, 4, 6, 9, 14, 15	
3 = > 40 %	13	5, 7, 11, 12	8

Alleen de risico's met het grootste gevolg zijn in detail verder uitgewerkt. Het betreft de nummers 5, 7, 8, 11 en 12. De verdere uitwerking van deze risico's staat hieronder.

5: Verminderde inkomsten door afgelasten van evenementen

Dit risico bestaat uit het scenario dat de geplande evenementen geen doorgang vinden. Vanwege bijvoorbeeld verzwaarde regelgeving en het veranderende klimaat is de kans dat evenementen niet door kunnen gaan aanwezig.

<p>Risico/kans: Het niet doorgaan van de jaarlijks geplande grootschalige evenementen in het recreatieschap.</p>		<p>Oorzaak: Het organiseren van (grote) evenementen wordt steeds lastiger. Door klimaatveranderingen, veranderende maatschappelijke perceptie en verstrengende wet- en regelgeving wordt het voor organisatoren steeds lastiger om evenementen te organiseren. Hiernaast is Het Twiske een Natura 2000 gebied wat het organiseren van evenementen kan belemmeren.</p>
<p>Kans(cijfer): 3 > 40 %</p>	<p>Gevolg(cijfer): 2 150.000</p>	<p>Gevolg/impact:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vermindering van het recreatieve aanbod ten tijden van grotere vraag naar recreatieve faciliteiten; ▪ Organisatoren zijn in steeds mindere mate bereid om evenementen te organiseren; ▪ Het schap mist een cruciale bindingsfactor met het jongere publiek; ▪ De maatschappelijke perceptie van het schap verslechterd; ▪ Het schap mist cruciale inkomsten die ten gunste van het beheer en onderhoud zouden kunnen komen; ▪ Vertraging in procesvorming en onbegrote procedurekosten.
<p>Beheersmaatregel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Compensatieregeling treffen voor alle getroffen actoren (incl. het recreatieschap); 		

- Verbinding zoeken met de maatschappij om met elkaar in gesprek te gaan over het beleid;
- (Kleine) evenementen/activiteiten organiseren die passen binnen de mogelijke beperkingen. Dit kan ook inhouden dat met andere dan de huidige evenementenorganisatoren in zee wordt gegaan;
- Exercitie ontheffing bestempelde evenemententerreinen uit belemmerende wet- en regelgeving (zoals NNN-status);
- € 75.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.

7: Verminderde inkomsten door: beleid

Dit risico bevat de mogelijkheid dat het schap inkomsten mist of hogere uitgaven krijgt vanwege gemeentelijke, provinciale of landelijke veranderingen omtrent beleid.

Risico/kans: Beleidsveranderingen kunnen zorgen voor hogere kosten of vermindering van de inkomsten voor het recreatieschap		Oorzaak: Door de wisseling van de politieke vertegenwoordiging van gemeente, provincie of het rijk kan het beleid omtrent recreatie en beheer en onderhoud veranderen waardoor het recreatieschap meer kosten moet gaan maken of verminderde inkomsten genereerd.
Kans(cijfer): 3 > 40 %	Gevolg(cijfer): 2 150.000	Gevolg/impact: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Onbekende effecten; ▪ Vertraging in procesvorming en onbegrote procedurekosten; ▪ Ruimtelijke ontwikkeling vertraagd of wordt stilgelegd met mogelijk schadeclaims van dien; ▪ Geen doorontwikkeling van het gebied wat kan zorgen voor extra kosten voor beheer en onderhoud; ▪ Verminderde maatschappelijke perceptie door achterstallig onderhoud of het uitblijven van ontwikkelingen in het gebied.
Beheersmaatregel: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezuinigen op bijvoorbeeld het onderhoudsniveau; ▪ Vergroten van de inkomsten van het recreatieschap door bijvoorbeeld een nieuwe evenement in Het Twiske te laten plaatsvinden; ▪ Gemeenteraadsvergaderingen volgen om te kunnen anticiperen op toekomstige veranderingen van beleid; ▪ € 75.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf. 		

8: Milieuvervuiling van bv. grond/water

Dit risico betreft milieuvervuiling wat op kan treden in gebieden en/of gebouwen welke in beheer zijn bij het recreatieschap. Dit kan voor het recreatieschap tot sterk oplopende kosten leiden.

Risico/kans: Vervuiling door gv. PFAS/ Staalslakken/ zware metalen/ chroom/ asbest		Oorzaak: Verontreinig van grond/water en/of gebouwen door gebruik van bijvoorbeeld vervuilende materialen.
Kans(cijfer): 3 > 40 %	Gevolg(cijfer): 3 400.000	Gevolg/impact: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Paden en/of (delen van) gebouwen moeten worden vervangen (saneringskosten); ▪ Ecologische schade, zoals aantasting van flora; ▪ Ruimtelijke ontwikkeling vertraagd of wordt stilgelegd met mogelijk schadeclaims van dien; ▪ Verminderde maatschappelijke perceptie door verontreiniging van het milieu.
Beheersmaatregel: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitvoeren van onderzoek naar bodem en/of gebouwen voorafgaand aan (nieuwe) ontwikkelingen; ▪ Opnemen van milieueisen in contracten met aannemers; ▪ Toekomstbestendigheid beheersplan updaten waar nodig; ▪ Niet toegankelijkheidsmaatregelen zoals gebiedsverboden; ▪ Communicatieplan bij risico's; ▪ € 200.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf. 		

11: Overmacht door: pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten

Dit betreft de beperkingen en daarmee samenhangende onzekerheid bij de landelijke, provinciale overheid en lokale overheden. Diverse wet- en regelgeving beperken of staan nieuw gewenste ontwikkelingen niet toe. Daarbij de vraag in hoeverre de betreffende overheden de wettelijke mogelijkheden willen verruimen.

Risico/kans: Grootschalige effecten/beperkingen door epidemieën, pandemieën, plagen en/of invasieve exoten		Oorzaak: Uitbreken van een grootschalig besmettelijk virus en/of de toename van natuurlijke vijanden (predatoren en invasieve exoten) die inheemse flora en/of fauna bedreigen (zowel (roof)dieren als planten)
Kans(cijfer): 3 > 40 %	Gevolg(cijfer): 2 150.000	Gevolg/impact: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Extra kosten en personele inzet voor beveiligen, bestrijding en opruiming; ▪ Inzet derden voor bestrijding en opruiming; ▪ Bestrijden invasieve exoten; ▪ Verminderde (evenementen) inkomsten; ▪ Toename recreanten en intensiever gebruik gebied met extra beheer- en toezichtkosten; ▪ Afname/bedreiging biodiversiteit.
Beheersmaatregel: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen; ▪ Toekomstbestendigheid beheersplan updaten waar nodig; ▪ Bedenken creatieve oplossingen om sterkere biodiversiteit te realiseren om predatoren/invasieve soorten af te schrikken/ geen kans te geven; ▪ Meer inzet op toezicht en handhaving; ▪ Communicatieplan bij risico's; ▪ € 75.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf. 		

12: Overmacht door: klimaatveranderingen (brand/ hittestress/ droogte/ stormen/ verzilting/ piekbuien)

Dit betreffen risico's die ontstaan door overmacht. Zaken die hieronder gekwantificeerd worden zijn extreem weer zoals stormen, hittestress en droogte. Vanwege het ongrijpbare en meervoudige karakter van dit risico is dit voor het Twiske-Waterland een van de hoogst gekwalificeerde dreigingen.

Risico/kans: brand/ hittestress/ droogte/ stormen/ verzilting/ piekbuien		Oorzaak: Natuurrampen en ander van buiten afkomstend onheil: storm- en brandschade, extreme droogte, hittestress, verzilting en piekbuien.
Kans(cijfer): 3 > 40 %	Gevolg(cijfer): 2 200.000	Gevolg/impact: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Droogte, hitte en/of stormschade; ▪ Oxidatie veengrond en bodemdaling; ▪ Vergrote kans op verminderend zwemwaterkwaliteit; ▪ Extra kosten inzet medewerkers (RNH – externen); ▪ Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims.
Beheersmaatregel: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorgvuldig doorlopen van de bestuurlijke procedures; ▪ Voldoende inzetten op participatie en terugkoppeling daarvan; ▪ Toekomstbestendigheid beheersplan updaten waar nodig; ▪ Niet toegankelijkheidsmaatregelen zoals zwem- en gebiedsverboden; ▪ Beheerplan voor extreme weersituaties; ▪ Communicatieplan bij risico's; ▪ € 100.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf. 		

Berekening gewenst weerstandsvermogen

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 762.500, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Bij deze berekening is rekening gehouden met de niet in detail uitgewerkte risico's. Het bedrag in de jaarrekening 2025 is lager dan het opgenomen bedrag in de jaarrekening 2024. Dit heeft ermee te maken dat het risico van overname van recreatieve voorzieningen van HHNK aanzienlijk kleiner wordt ingeschat. Gesprekken met HHNK voor de overname van recreatieve voorzieningen is in 2025 grotendeels stopgezet.

Het gewenste/ benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks herzien, omdat de risico's en de omvang jaarlijks kunnen wijzigen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's

Risico	Kans(factor)	Gewenst weerstandsvermogen
5: Verminderde inkomsten door: Afgelasten van evenementen	> 40% (0,50)	€ 75.000
7. Verminderde inkomsten door: Beleid	> 40% (0,50)	€ 75.000
8. Milieuvervuiling van bv. grond/water	> 40 % (0,50)	€ 200.000
11: Overmacht door: Pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve exoten	> 40% (0,50)	€ 75.000
12: Overmacht door: Klimaatveranderingen (brand/hittestress/droogte/stormen/verzilting/piekbuien)	> 40% (0,50)	€ 100.000
Overige risico's		€ 237.500
Totaal		€ 762.500